

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

Ortega, Cristóbal de

Lugduni, 1664

Qvæst. III. An homo Christus vniuersale aliud excellentius humano regnum
habuerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

responsione ad tentaram contra ipsum calumniam Pharisæorum super Cæsaris tributo. *Reddite ergo, quæ sunt Cæsaris Cæsari &c.* ac ex Paulo sapientius. Minor autem subsumpta de s. patet.

CERTAMEN II.

Obiectionum solutiones: ubi & homo Christus ab omni humano Vassallatu liber ostenditur.

1. SI quæ vniuersale Christi regnum in Scriptura sonare videntur ea non de humano, sed vel de spiritali cum Patribus & Doctoribus præcisè intelligenda esse, vel de humanis superiori (de quo q. 3.) interpretanda, notasse semel sufficit (ne singula, cum omnia eandem vim, & solutionem habeant, proponamus, & diluamus) alias magna, & temporis, & caritæ iactura foret. Obicis ergo à ratione. Humanitas Christi habebat vniõnem hypostaticam cum Verbo: atqui titulo vniõnis hypostaticæ quidquid honoris, ac dignitatis infra Deum est, debebatur: ergo dignitas vniuersalis Regni humani, quod infra diuinam dignitatem procul dubio est, humanitati Christi debebatur. Certe hoc argumento, si quid probat, probabis eum fuisse sui oppidi Prætorum, vel, vt Hispanè dicitur *Aleade de Aldes*; distinguenda est minor: quidquid honoris, & dignitatis est infra Deum formaliter distribui debetur, nego minorem: eminenter, concedo minorem: id est in quavis lineâ dignitas suprema, in qua scilicet eius lineæ dignitates & honores illius lineæ, tanquam in excellentiori continentur: reliqua enim inferiora formaliter sumpta de decent humanitatem ad Dei vniõnem euectam: quare in re presenti regnum vniuersale creatum humanis omnibus excellentius debetur: quandoquidem titulus ille vniõnis dignitatem Regiam exposcit, quæ humana regna, non solum materis magnitudine, sed formæ etiam nobilitate longè antecellit.

2. Oppones rursus. Homo Christus Regiam humanam potestatem, siue regnum absolutum non habuit: ergo fuit regi humano subiectus, & vassallus. Probat consequentia: quisquis enim in Prouincia liber sui iuris, non est, vel Rex, vel Regi subiectus & vassallus est: aut Christus homo non fuit in Prouincia liberâ sui iuris, sed in Prouincia Galileæ, quæ in Herodis Regis ditone, & sub Cæsaris imperio erat: ergo, nisi Christus illius regni Rex fuerit legitimus, Herodis, & Cæsaris vassallum fuisse necesse est. Confirmatur ex Math. 17. vbi Christus per Petrum Cæsari tributum appendit, quod vassallatus, ac subiectionis alicui, tanquam humano Principi, signum est. Verum obiectio hæc potius probat de regno Iudaico Christi, quam de regno vniuersali humano ipsius. Confirmatio, siquid probaret, probaret nulum humanum Regnum Christum habuisse, nec Iudæicum quidem, nedum vniuersale: Etenim factò illo videtur Cæsaris se vassallum, quare nullatenus absolutum Regem, declarasse precipue. Hac obiectione, & confirmatione mala conuicti Marcellus de Padua, siue Patauinus, & Ioannes Landuno docuerunt Christum, quæ hominem humanis Regibus subiectum, eorumque, quorum terris vixit, vassallum fuisse.

3. Hanc sententiam hæresis damnauit contra ipsos Ioann. Papa. 22. in extrauaganti relata lib. 4. summæ p. 2. c. 37. locus Math. non viget. Prius enim, quam tributum soluere Cæsari pro se, & pro ipso Dominum Petrum iuberet, Petrum rogauit, an tributum à filiis exigendum esset? an solum ab alienis? Petroque respondente ab alienis solum, non à filiis, Dixit Christus: ergo filij liberi sunt: vt autem non scandalizemus eos, vnde, &c. Quibus verbis ostendit se tributum Cæsari non debere, nec illius esse vassallum, adhuc R. P. Christoph. de Ortega de Deo vno & Trino.

secundum humanitatem: eiusque veritatis duplicem rationem à priori apertè indicauit. Prima est, quia filius naturalis Dei, Regis Regum, ac Domini dominantium cum esset, adhuc secundum humanitatem, multò à Regum tributo & vassallatu liberior erat, quàm eorum filij sint; secundò: quia eius filiationis naturalis iure, bonorum Dei hæres naturalis, ac particeps erat, quantum ipsius bona, & dignitates à creata humanitate poterant participari: Quare, & ius supremi diuini imperij vniuersalis in summo ex creatis perfectionis gradu humanis omnibus longè excellentiori fuisse à sua humanitate participatum: ac proinde eam eminentiori Regno super Cæsarem, & Reges omnes humanos regnare, illisque esse superiores, nec posse esse humano modo vassallum, & tributarium eorum. Vnde constat ad obiectionem primam negandam esse consequentiam, ad cuius probationem negatur maior: nam nec Deus humanam Regiam potestatem habet, nec tamen illi est subiectus.

QVÆSTIO III.

An homo Christus vniuersale aliud excellentius humano Regnum habuerit?

AD Hæc quæstione nil Doctores, sed soli Recentiores egerunt quod notatum velim, vt eis veteribus, proaliter quæstioni huius resolutione, à suis Patronis numerantur, recensendis ablineam.

CERTAMEN I.

Communis, ac nostra affirmatiua sententia.

1. **N**otra, & communis doctorum sententia est: hominem, siue ipsius humanitatem Regiam vniuersalem potestatem creatam humanis Regnis, Angelicisque Principatibus excellentiorem in omnes Angelos & homines, scilicet in omnem rationalem creaturam, habere. Ita Valquez d. 87. c. 2. Soar. d. 48. sect. 2. Mendoca in 1. Reg. c. 2. num. 10. ad notat 15. sect. 3. Salazar in id Prouer. 8. per me Reges regnant. Bernal. d. 61. sect. 3. num. 20. qui plurimum ex nostris esse constat, & sane ex Valquez & Soar. tempore, quo nata ea quæstio fuit, solus noster Petrus Vadingo, quem viderim, negauit d. 11. dub. 3. num. 49. Sed tamen, licet adeo vulgaris sententia sit, non vulgaribus testimoniis probanda est. Primum esse solet ex. 2. ad Hebr. vbi illud applicari videtur Christo: *Omnia subieci sub pedibus eius*; sed tamen hoc non de Christo intelligunt Dauid, nec Paulus, sed de homine, quem, licet naturâ Angelis inferioriorem, cum tamen præfecit, non Angelum, orbi, quem condidit. Indèque probat Christo homini, licet secundum humanitatem Angelis inferiori orbem terræ futurum, id est spirituale Regnum, præ Angelis esse donatum: sicut illis verbis: *non enim Angelis, subieci Deus orbem terræ futurum de quo loquimur*: vt paulò antè proposuerat. Posito enim ex eo ipso illo hominis communis orbi terrarum præ Angelis præfecto, eum (Christum hominem) qui modico, quàm Angelis minoratus est propter passionem mortis, gloriâ, & honore coronatum, vt gratia Dei pro omnibus gustaret mortem. Nisi enim de spiritali solum regno Christi loquatur quorsum subdit. Nunc autem necdum videmus omnia subiecta ei? an alio, quam spiritali regno subiecta aliqua Christo tunc erant? quando verò sunt reliqua politicæ Christi potestati subiecta? nunquam sanè: cum tamen locus id significet.

IIIi nificet.

nificet: alibique Paulus futurum afferat. 1. Corint. 15. *Cum autem subiecta fuerint illi omnia. Loquitur ergo de spirituali regno orbis, siue sæculi futuri.*

2. Secundum Testimonium esse solet illud *data est mihi omnia potestas in caelo, & in terra.* Sed nec id ex Patribus aliquis de alio, quam spirituali regno interpretatur: statim ergo Discipulos ire, & Baptizare omnes gentes easque docere spirituales vitam iubet. Plura Patrum testimonia à Soar. ad rem istam inducta infirmat Vasquez c. 2. cum aliis, quæ afferri possent. Hæc speciosiora sunt Athanasij ferm. in euang. De sanctiss. Deipara & Damasc. 4. de fide c. 15. post medium, *vbi B. Virgo omnipotens domina, & hæc dicitur, quia Mater Dei exiit: (sic legit pro idumea) possessio eius. his interpretatur: Christus hic est, qui possit sibi vendicat, & iure creationis, & merito redemptionis & dono Patris.* Sed ibidem ait: *dispensatio tibi super illum, (orbem terrarum) eredita est, non data possessio.* Quam dispensationem titulis illis datam ait. Dispensatio autem orbis terrarum spiritualis solum potestas est, & quam suis vicariis Christus dedit, nõ politica. Testimonia prima nihilo magis præstant: nam Dominium ad Regiam potestatem non spectat vt q. 4. videbimus. Insuper: quia iidem Patres solius regni spiritualis vsum, possessionem, & exercitium Christi homini concedunt: alterius verò regni ius & potestatem nec negant nec afferunt, vt bene obseruauit Vasquez cap. 3. num. 26. §. *ex his omnibus: quare regnum, & dominium, quod Mariæ concedunt titulo Maternitatis, spirituale, nec absolutum, solummodo est respectu creaturarum omnium, nam politicum humanis superioribus: quod ne Scholasticis veteribus venisse in mentem in quæstionis præfatione notabamus.*

3. Duobus igitur Apocalypsis testimoniis tantum verosimilius probari conclusio videtur nostro Vasquio cap. 2. num. 14. licet à nullo alio interprete in eum sensum explicentur. Alterum ex cap. 1. num. 5. vbi Christus, quæ homo, *Princeps Regum terra* dicitur. Alterum ex cap. 19. num. 26. vbi dicitur Christus inscriptum habere in femore, & in vestimento (*humanitatis scilicet, iuxta Patres, & interpretes*) *Rex Regum & dominus dominantium.* quibus directæ potestas, & iurisdicção realis non omnes Reges terræ, atque in dominantes omnes Christo homini tribuitur; Ast hæc non est ratio Regni spiritualis, cuius potestas in Reges directæ non est, sed solum indirectæ, in ordine ad finem, & bonum spirituale, sed potestas regni politici, quod Christus habet: atque hoc nequit esse humanam, vt vidimus, quia nimis abjectum, dignitatẽque Christi quæ hominis etiam, deducens: ergo est humano excellentius, ac dignitate superioris.

Probatur 2. ratione, quam secundo q. 2. num. 3. attrigimus, pressitque Bernardus, & Paleus expressius, quia humanitas Christi ratione filiationis naturalis Dei quam habet, hæres est Dei Patris, ipsique habet, vt Deus ipsi communicet quidquid potestatis suæ communicabile illi absolute est: atqui potestas, & superioritas respectu rationalium creaturarum communicabilis Christi humanitati est: ergo humanitas habet ius, & exigentiam dignitatis, vt ea ipsi communicetur à Deo; imò vnione ipsa communicatur in actu primo: ergo, & fuit ipsi communicata cum id Christo gloriosius sit ac non repugnet, nec Redemptoris muneri aduerferet. Minor probatur. Nam potestas, & superioritas politica in creaturas omnes rationales, etiam Reges, & Principes est, ad præscribendas eis omnibus, omnes leges politicæ gubernationis, eis imperandi, eorum controuersias dirimendi, & diiudicandi: in cuius potestatis communicatione nulla apparet repugnantia, nec cum Christi munere oppositio.

4. Probatur rursus ratione, quia humanitas Christi ex vnione hypostatica ad eam dignitatem euecta est, vt omni rationali creaturæ adeo excelleret, vt ad voluntatis nutum, quæcumque eam agnosceret, dignita-

tem, scens omnibus parere teneretur, seque illi subicere, sicuti & supremo creato culta, siue latius licet non summa, ipsum venerari: erat quippe ex vnionis natura, & dignitate Rex, non ex subditorum electione: sicut nonnullos abiectionis natura genioque suo, homunculos natura feruos appellat Arist. 1. Polit. cap. 8. Accedit titulus meritorum humanitatis vnitz, quibus omne præmium angustum, nedum excedens, erat. Licet autem posset Deus hac obligatione parendi ad meritum humanitatis creaturas rationales liberare, vel aliam humanitatem assumere, sicque impedire humanitatis Christi regnum vniuersale: cum duplex eiusdem rationis potestas absoluta circa rem eandem, non nimis, quam duplex Dominium in solidum circa idem repugnet; dono tamen Patris, nec creaturas rationales exobligantis, nec ita impediens eam potestatem, obtinuit, vt Bernardus aiebat. Nec nobis dinandandum est in casu, quo Deus aliam humanitatem assumeret, an regnum vniuersale, quoad vsus expeditionem parriendum esset? an alterutri solum concedendum? an neutri? cum nequeat vtrique: res enim puri consilij, & arbitrij Dei foret.

CERTAMEN II.

Obiecta soluta, & doctrina præfata conscellaria.

1. **Q**ppones Damascenum Orat. 2. de natiuitate. Virg. dicentem. *Non partis in oculorum sensum cadentis ratione, siue (vt bene Vasquez ex Græco) non sentiam id, quod visibile est in Davidis patris sui solio sedare ostenditur, verum spiritualiter.* Sed certè Damascenes duplex regnum distinguit, humanum Davidicum, & spirituale: hoc concedit, illud negat, quod secundum visibilem apparatus est, non autem tertium nostrum, quod stat sine solio, & apparatu visibili in Christo humano & visibili superioris.

Ab absurdo argues. Habuit Christus Dominus eam potestatem, & regnum: ergo eam Vicarij Papis reliquit. Concedunt aliqui, Pape relictam à Christo, in totum orbem Politicam potestatem, etiam in Reges directam; sed malè: sola enim spiritualis promissa Petro illis verbis fuit: *& tibi dabo claves regni caelorum.* data verò illis: *Pasce oues meas.*

Instabis: ergo nascente Christo regna humana cessarunt, vt pseudo Thomas aiebat. Sed neganda est consequentia. Cum enim superioris ordinis, & rationis alterius atque humana regna, cum eis non pugnat, sicuti cum eis, eadem de causa non pugnat regnum increatum & diuinum. Ideo Aug. tract. 115. in Ioann. ad illa verba: *regnum meum non est de hoc mundo: Christum ait tacite dixisse ad omnes Reges terræ nullo timore non impedit dominacionem vestram.* Ecclesiæque ait non eripit mortalia, qui regna dat caelestia. Licet autem Regna humana politico Regno vniuersali Christi subiecta ac subordinata sint, non tamen Christi nomine Reges ea habent, sicuti eius vicarij: ne tales dicendi sunt: tunc præferunt, cum eo nomine perfidi hæretici Anglicani Reges suos vicarios Christi, etiam in regno & potestate spirituali, erroneè clament.

2. Quarta obiectio contra rationes conclusionis. Tituli enim omnes huius regni Christo ab instanti incarnationis & ortus fuerunt, & tamen regnum hoc Christo ante mortem non adfuit, dicente Paulo ad Rom. 14. *in hoc mortuus est, & resurrexit, ut vitæ eorum mortuorum dominetur:* ergo rationes illæ intentum nostrum non probant. Concedunt minorem ob Pauli testimonium aliquæ apud Soar. sect. 2. §. *quæres, sed malè id eo testimonio, quod planè de regno spirituali Christi est probari admittunt.* Neganda est igitur minorum quia posita vnione, regnum hoc quasi metaphysice est illius passio, licet actualis subiectionis exercitium

tium possit per voluntatem Dei ex obligantis rationales aliquas, vel omnes creaturas impedire: tum quia licet impediri regnum & potestas in se, nec solum in exercitio possit, vt credit Soarius ibidem, non erat cur regnum hoc impediretur humanitati Christi, dum iussit: cum ea potestas nec Christi ad nos exempla, doctrinam, & redemptionem impediret. Denique datâ gratis minori, consequentia non tenet. Vt enim sæpe docuimus posito adæquato titulo, imò titulis pluribus, vt Deus aliquid creaturis, imò & humanitati Christi concedat, potest Deus absolute, vel negare, vel differre quouisque titulus alius adueniat.

Obiectabis quintò: frustra est potentia, quæ non reducit ad actum, & exercitium: atqui regnum, & potestas hæc Christi nunquam reducit, reduciturve ad actum dicente Christo *regnum meum non est de hoc mundo*: ergo frustra adesset: ac proinde non adfuit Christo eiusque humanitati. Minorem certam ex hoc testimonio putant plerique; maioremque, vt dignitatem philosophicam sine vilo examine, ac diffinitione venerantur; quidni consequentiam concedant? Minor mihi dubia est; certumque eo testimonio minimè probari, quod solum est de regno mundano, siue humano, nec solum de regno in actu secundo, sed in primo, vt supra vidimus: quare, si de regno humanis superiori intelligatur, vt ab his admittitur, sua & nostra conclusio de eo Christi regno in actu primo, ipso hoc testimonio improbat. Sed nec maior, adeò indifferens est admittenda; sed solum frustraneam esse potentiam quæ reduci ad actum de se nequeat, vel cuius exercitium nunquam erit, quia per accidens impediatur. Item in potentia, quæ solum actiua est nullique rei alij inferuit; nam potentia, quæ per accidens vsu caret, de se frustranea non est, vnde, licet regni & potestatis huius exercitium nunquam sit futurum, cum id per accidens ex Dei, vel ipsius humanitatis libera voluntate proueniat, non erit ea potestas frustranea. Deinde: cum non solum sit eius finis actus, sed honos humanitatis ipsius, non est frustra. Minor mihi dubia, vt dixi, est: nec probabitur nunquam eius potestatis vsum futurum: Quare vtroque pede claudicat argumentum.

Opponit tandem Vvadingo. Nemini datur potestas aliqua à Deo, cordatove alio, sine viribus ad vsum, nisi vbi abusus earum timetur: Atqui humanitati Christi data non sunt vires ad vsum potestatis v. g. astra mouendi ad nutum, atque Angelos, seu Dæmones, & homines inuitos trahendos, vt parerent, ac seruirent: quin suis ad Patrem precibus ad sui præsidium Angelos se adducturum, si oporteret, Christus aiebat: & tamen non erat in humanitate Christi periculum abusus, & potestatis, & virium ad eius vsum datarum: ergo, nec data est ipsi regia illa potestas. Maior videtur constans: inde enim, quod homini data vires non sunt, ad mouenda pro nutu astra. Colligit doctores communiter apud Lessium 4. de iustitia, & iure c. 4. dub. 8. non esse illi datam potestatem seu dominium in astra. Respondetur, distinguendo maiorem, quæ solum vera est de potestate, quæ datur ad vsum, ad quem vires necessarie præterea sunt: & de hac procedit argumentum Lessij; non autem de potestate, quæ non tam datur ad vsum, quam ad honorem, vt in nostro casu contigisse videtur. Minor præterea est falsa: habuit enim Christus virtutem ad patranda miracula, vel omnipotentiam præparatam per Dei voluntatem, præstòque accursuram, vt humanæ voluntatis Christi iussa creaturæ rationales capefferent, ac statim exequerentur. Sed instat Vvadingo: miraculorum potestatem, & præparationem hanc omnipotentis supernaturalis absolute esse: cum tamen facultas, & vires ad vsum huius potestatis debeant esse naturales: Nego extremum hoc: Cum enim regia hæc potestas supernaturalis absolute sit, vires ad eius vsum, quæ ipsi proportionari debent, naturales absolute esse non debent, sed

R. P. Christoph. de Ortega, de Deo vno & Trino.

solum eiusmodi potentie supernaturali connaturales: quare potius absolute supernaturalis.

QVÆSTIO IV.

De dominio humanitatis Christi.

NOTIDEM humanitatis Christi dominia, quot regna considerari hic possunt. Primum diuinum, quod Christi humanitati non adfuisse certum nobis est ex dictis, præfatione huius disputationis: creatum verò, seu non purè diuinum Dominium creaturarum ad rem præsentem diuidi in humanum, atque humano superius debet, vt de vtroque seorsim disputetur.

CERTAMEN I.

Christi humanitas in creata omnia humano superius Dominium habuit.

CONCLUSIONI aduersantur Vasquez d. 85. citata c. 6. num. 40. §. Ego verò Vadingo d. 11. dub. 5. §. Dico primò licet à Vasquez fundamentis discerderet. Eam verò tradunt Soar. d. 48. sect. 2. §. Dico secundò Francisc. Mendoza in 1. Reg. c. 2. num. 10. an. p. 15. sect. 3. Communemque esse testatur Vvadingo §. 1. Ex veteribus plures pro alterâ parte recitantur, plures pro aliâ, sed immeritò: hoc enim dominij humano superioris genus, ne in mentem veteribus quidem venit, vt disputarent, nedum vt desinerent. Solum referri pro nobis possent, qui regnum humano superius humanitati Christi nobiscum concesserunt q. 3. cer. 1. n. 1. si Vasquium excipias, qui malè è regno ad dominij consequentiam tenere putauit.

Probatur conclusio ex Apocalypsi 19. num. 16. vbi Christus scriptum habere dicitur in femore, & vestimentis humanitatis: *Dominus Dominus*: siue, vt Græca habet, *Dominorum* id quod de iis solum qui Dominium directum habent, dici consuevit: est Christi humanitas non habuit Dominium directum humanum: ergo humano superius. Probatur secundò à ratione: quia humanitas ratione vnionis, indeque ortæ naturalis filiationis Dei dignitatis, & meriti inferiori, habet, non solum vnum, sed plures adæquatos titulos ad excellentias omnes de facto obtinendas, quæ nec in se, nec cum humanitatis, & Christi officio repugnant, ipsamque de deccant: ac eâ denique ratione tantum regnum humano superius illi Vasquius ipse deferebat: est Dominium hoc excellentia, & dignitas decens humanitatem Christi est, neque cum Redemptoris munere pugnant æquè atque regnum. Insuper, & est possibile, nec pugnant cum Dominio humano ordinis inferioris: sicut nec Dominium naturale diuinum, & regnum humano superius, quod in humanitate Christi q. 3. adstruebamus: ergo Dominium hoc inferius diuino, superius tamen humano, erit humanitati Christi concedendum.

Dices cum Vasquez Dominium adæquatè diuidi in Dominium excellentiæ, seu diuinum, & vtilitatis, quod est humanum, nec medium aliud esse excogitabile: cum autem humanitati diuinum non competat, nec humanum, seu vtilitatis, ne vel hominum Dominia essent, vel detur duorum Dominium in solidum erga rem eandem, quod implicat, vt vidimus contr. 2. d. 1. negandum absolute est humanitati Christi rerum creaturarum Dominium: quod secus in regno habet. Cum enim hoc solum dicat potestatem ad publicam, & politicam gubernationem, dari potest medium inter hu-